

ชำแหละข้อพิพาทเหล็กเส้นไทยมีปัญหาจริงหรือไม่ หลังตีก สตง.ถล่ม

ฐานเศรษฐกิจ

05 ก.ค. 2568 | 08:19 น.

ผู้เชี่ยวชาญเหล็กออกโรงชำแหละข้อพิพาทเหล็กเส้นไทยมีปัญหาจริงหรือไม่ หลังผลสอบตีก สตง.ถล่มยังคลุมเครือ ยันทุนกระทรวงอุตสาหกรรมกำจัดเหล็กไม่ได้ มอก.

จากกรณีตีกลงสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ถล่ม เมื่อวันที่ 28 มี.ค. 68 จากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ซึ่งมีจุดศูนย์กลางที่ประเทศเมียนมา โดยส่งผลทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก รวมถึงผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ

แน่นอนว่าประเด็นที่สำคัญก็คือ สาเหตุที่ตีก สตง. ถล่มมาจากอะไร จนล่าสุดได้มีการสรุปผลการสืบสวนจากกรมโยธาธิการและผังเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าที่ส่งให้กับนายกรัฐมนตรีว่า มีความบกพร่องในเรื่องการออกแบบ วิธีการก่อสร้าง

อย่างไรก็ดี อีกหนึ่งจำเลยที่ถูกตั้งคำถามก็คือเหล็กเส้นที่โหดก่อสร้างอาคารดังกล่าว

ต่อกรณีดังกล่าวนายบัณฑิต จุ้ยเจริญ กรรมการ สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย และประธานกลุ่มอุตสาหกรรมเหล็ก สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) เปิดเผยโดยให้ความเห็นผ่านหัวข้อด้วยเรื่องเหล็กเส้นมีปัญหา หรือไม่มีปัญหา ซึ่งระบุว่า

ตั้งแต่นายเอกนัฏ พร้อมพันธุ์ เข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมเมื่อเดือน กันยายน 2567 หนึ่งในนโยบายที่ได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมจนได้รับเสียงสนับสนุนขึ้นชมเป็นอย่างมาก คือ การจัดการกับสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน เช่น สายไฟ อุปกรณ์ไฟฟ้า และ เหล็กเส้นก่อสร้าง อย่างเด็ดขาด

หลังเหตุการณ์แผ่นดินไหวและตึก สตง ถล่มในเดือนมีนาคม 2568 มีการเก็บตัวอย่างเหล็กเส้นจากซากตึกจำนวนหนึ่งไปทดสอบ แล้วมีรายงานว่า ผลการทดสอบส่วนใหญ่ประมาณ 90% ผ่าน มอก. อีกประมาณ 10% ไม่ผ่าน ก็ยังทำให้เกิดข้อสงสัยและข้อห่วงกังวลเพิ่มขึ้นอีก ในประเด็นเรื่องเหล็กเส้นไม่ได้มาตรฐานว่าได้กระจายไปอยู่ที่ใดมากน้อยเท่าใด

การเปิดเผยผลการสอบสวนตึก สตง ถือว่าเป็นโอกาสที่ดี ที่อาจจะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการณ์ปัจจุบันของคุณภาพเหล็กเส้น

กลุ่มฯเหล็กได้ประมวลความเห็นทางวิชาการและความเห็นของผู้รู้โดยมุ่งไปที่ 2 เรื่อง ประกอบด้วย

- คุณภาพเหล็กเส้นที่ผลิตและจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน เป็นไปตาม มอก.อย่างมั่นใจได้หรือไม่
- จากเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นแล้วมีตึกถล่ม เหล็กมีปัญหาหรือไม่

เริ่มจากเรื่องแรก คุณภาพของเหล็กเส้นที่ผลิตและจำหน่ายในปัจจุบัน เป็นไปตาม มอก. อย่างมั่นใจได้หรือไม่ ความเห็นคือ ยังมั่นใจไม่ได้ทั้งหมด เนื่องจากการที่ทีมสุดท้าย ตรวจสอบเหล็กเส้นที่ตก มอก. อยู่เป็นระยะๆ ซึ่งประเด็นนี้ สาเหตุหลักคือข้อจำกัดของกระบวนการผลิตด้วยเตา IF ที่ต้องใช้ความพิถีพิถันอย่างมากในการคัดเลือกวัตถุดิบเศษเหล็กที่มีส่วนประกอบทางเคมีที่เหมาะสม มีความสะอาดไม่มีสารมลทินและสิ่งเจือปนที่มากเกินไป เนื่องจากกระบวนการ IF มีข้อจำกัดในการกำจัดสารมลทิน เช่น ฟอสฟอรัส กำมะถัน

รวมถึงธาตุที่ต้องควบคุมปริมาณให้ได้ตาม มอก. เช่น ธาตุโบรอน นอกจากนี้ กระบวนการในการทำให้ เหล็กเส้นมีความแข็งแรงตามมาตรฐาน ที่ใช้กันอยู่มี 2 วิธีหลักๆ วิธีแรกคือการทำให้เหล็กที่รีดออกมา เย็นตัวอย่างรวดเร็ว เรียกว่า เหล็ก T-Tempcore กับ วิธีที่สองคือการเติมธาตุผสมหรืออัลลอยเล็กน้อย (low alloy/micro-alloy) หรือเรียกว่า เหล็ก Non-T ซึ่งการผลิตเหล็ก T-Tempcore ต้องมีการบำรุงรักษา เครื่องจักรและกระบวนการผลิตให้สามารถควบคุมส่วนประกอบทางเคมี การควบคุมการรีดและอัตราการ เย็นตัวของเหล็กเส้นที่แม่นยำ มิฉะนั้นจะไม่สามารถผลิตเหล็กเส้นที่มีคุณสมบัติตาม มอก. ได้อย่างสม่ำเสมอ ในเรื่องดังกล่าวนี้ จึงต้องสนับสนุนความพยายามของกระทรวงอุตสาหกรรมต่อไปในการกำจัดเหล็กเส้นที่ไม่ได้มาตรฐาน เพื่อให้มั่นใจได้ 100% ว่าเหล็กเส้นที่ขายในท้องตลาด มีคุณภาพเป็นไปตาม มอก. เพื่อ ปกป้องผู้บริโภคให้ได้ใช้สินค้าที่ได้มาตรฐานเพื่อความปลอดภัย

สำหรับเรื่องที่สอง จากเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นแล้วมีตึกถล่ม คำถามคือ เหล็กมีปัญหาหรือไม่

หลังจากการเปิดเผยผลสอบตึก สตง ถล่ม มีข้อความแถลงส่วนหนึ่งที่ว่า ในเรื่องของวัสดุต่างๆ ทั้ง เหล็ก และคอนกรีตเป็นวัสดุปกติที่ได้มาตรฐานของทั่วไปแต่การนำมาใช้ในโครงการนี้ พบปัญหาในส่วนของ คอนกรีตที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะของโครงการนี้เท่านั้น

คำแถลงในส่วนดังกล่าวนี้ ยังคลุมเครือ เช่นทราบได้อย่างไรว่าเหล็กเส้นปริมาณมากมายที่ใช้งานทั้งหมดมี คุณสมบัติได้มาตรฐาน หรือ ทราบได้อย่างไรว่าเป็นปัญหาเฉพาะของโครงการนี้เท่านั้น

อีกทั้งผลการทดสอบเหล็กจำนวนหนึ่งที่เก็บตัวอย่างจากซากตึก สตง. ที่มีรายงานว่า ผลการทดสอบส่วนใหญ่ประมาณ 90% ผ่านมาตรฐาน แล้วได้มีการพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดจากเหล็กส่วนที่ไม่ผ่าน มาตรฐานหรือไม่อย่างไร ก็คงยังเป็นความคลุมเครือ เช่น หากมีสมมุติฐานว่า เหล็กไม่มีปัญหา เพราะเหล็ก ส่วนใหญ่ทดสอบแล้วผ่าน มอก. ประกอบกับการออกแบบมีการเผื่อค่าความปลอดภัย หรือ safety factor ไว้ แล้วลงความเห็นว่า เหล็กไม่มีปัญหา ประเด็นที่คลุมเครือคือ เกณฑ์การยอมรับได้ของค่าว่า ส่วนใหญ่คืออะไร

อย่างไรก็ดี ประการสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ มอก. เหล็กเส้นในปัจจุบันในส่วนของคุณสมบัติทางกล โดยหลักคือการกำหนดเพียงค่าขั้นต่ำ ของความต้านแรงดึง ความต้านแรงดึงที่จุดคราก และ ค่าความยืด ซึ่ง การกำหนดค่าขั้นต่ำแบบนี้ อาจจะไม่เพียงพอต่อการออกแบบใช้งานกรณีแผ่นดินไหว เนื่องจาก ยังมี คุณสมบัติอื่นๆที่ต้องพิจารณา เช่น ถ้าความต้านแรงดึงที่จุดคราก ผ่านมาตรฐานก็จริง แต่มีค่าสูงมากเกินไป จนเข้าใกล้ค่าความต้านแรงดึง(ตอนเหล็กขาดออกจากกัน) อาจจะทำให้เหล็กขาดคุณสมบัติการยึดตัวที่ เหมาะสมในสถานการณ์ที่เกิดแผ่นดินไหว

อย่างไรก็ตาม หากมีการเปิดเผยรายละเอียดของการทดสอบเหล็กและวัสดุในรายงานผลสอบสวน ก็อาจจะ ช่วยสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้นได้ และถือเป็นโอกาสที่สำคัญ เนื่องจากขณะนี้ มอก.เหล็กเส้น อยู่ใน ระหว่างการทบทวนเพื่อปรับปรุงมาตรฐานโดย สมอ. จึงควรพิจารณาปรับปรุงยกระดับ มอก.เหล็กเส้น ให้มี การกำหนดคุณสมบัติของเหล็กเส้น รวมถึงข้อแนะนำในการใช้งานในเงื่อนไขที่สำคัญๆ เช่น ในพื้นที่ที่มีความ เสี่ยงแผ่นดินไหว โดยการศึกษาและอ้างอิงจากมาตรฐานของประเทศที่มีการกำหนดคุณสมบัติของเหล็ก เพื่อใช้งานในเงื่อนไขต่างๆ เช่น มาตรฐานเหล็กเส้น ของอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ จีน เป็นต้น ตัวอย่างเช่นประเทศจีนกำหนดว่าเหล็กเส้น ต้องผลิตจากเตาชนิด converter หรือจากเตา EAF เท่านั้น หรือบางประเทศกำหนดมาตรฐานเหล็ก low alloy steel ที่ยึดตัวได้สูง เหมาะกับการใช้งานบริเวณที่มี แผ่นดินไหวบ่อย

โดยสรุปแล้ว สิ่งที่ต้องจัดการให้เกิดขึ้นในขณะนี้คือ ต้องทำให้เหล็กเส้นทุกเส้นที่นำไปใช้งาน ได้ มาตรฐานตาม มอก.อย่างมั่นใจได้ 100% และเดินหน้าปรับปรุง มอก. เหล็กเส้นให้ประกอบด้วย ชั้นคุณภาพ ตลอดจนคุณสมบัติต่างๆด้วยองค์ความรู้ ที่จะทำให้สามารถนำไปใช้งานได้เหมาะสมในแต่ละเงื่อนไข ของการใช้งาน

สุดท้ายต้องรอดูรายงานผลการสอบสวนว่าจะออกมาให้ความกระจ่างได้หรือไม่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อมูล และข้อเท็จจริงจากการสอบสวนที่นำมาสนับสนุนข้อสรุปที่ว่า วัสดุต่างๆ ทั้ง เหล็กและคอนกรีตเป็นวัสดุ ปกติที่ได้มาตรฐาน และ เหล็กเส้นที่ตึก สตง ไม่มีปัญหาจริงหรือไม่